

Guia docent

Curs 2011-2012

Observació i Innovació sobre Pràctica a la Classe d'Educació Infantil

Códi: 33611

Grup: 2V

Caràcter: Formació bàsica

Titulació: Mestre/a d'Educació Infantil

Curs: Segon

Llengua: Valencià

Departament: Didàctica i Organització Escolar

Professora responsable: María Josefa Escrihuela Oltra

Correu electrònic: M.Josefa.Escrihuela@uv.es

Crèdits: 6

COMPETÈNCIES GENERALS DEL GRAU

Comuns a Mestre d'Educació Primària i Mestre d'Educació Infantil

- Expressar-se de manera oral i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles, canvis en les relacions de gènere i en les relacions intergeneracionals, multiculturalitat i interculturalitat i discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextes multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i de fora del centre en l'atenció a cada estudiant, en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa.
- Ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per reflexionar sobre la pràctica i la realitat, i també per contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, i adquirir recursos per afavorir la integració.

COMPETÈNCIES GENERALS DEL GRAU

Pròpies del Grau de Mestre en Educació Infantil

- Conèixer els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de diferents dimensions: cognitiva, emocional, psicomotora i volitiva.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge per a Educació Infantil en contextos de diversitat que atenen les singulars necessitats educatives dels estudiants, la igualtat de gènere, la equitat i el respecte als drets humans.
- Fomentar la convivència a l'aula de Educació Infantil i fora d'ella, abordar la resolució pacífica de conflictes i observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i reflexionar sobre ells.
- Reflexionar en el grup d'Educació Infantil sobre l'acceptació de normes i el respecte als altres.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada xiquet i xiqueta com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Conèixer l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar

possibles disfuncions i vetlar per la seua correcta evolució.

- Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i multilingües en Educació Infantil.
- Dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió adequades per a Educació Infantil.
- Conèixer les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació, i en particular de la televisió, en la primera infància.
- Conèixer fonaments de dietètica i higiene infantils.
- Conèixer fonaments d'atenció primerenca i bases i desenvolupaments que permeten comprendre els processos psicològics i la construcció de la personalitat en la primera infància.
- Conèixer l'organització de les escoles d'Educació Infantil i la diversitat d'accions que comprén el propi funcionament.
- Actuar com a orientador de pares i mares en relació amb l'educació familiar en el període de 0 a 6 anys i dominar habilitats socials en el tracte i relació amb la família de cada estudiant i amb el conjunt de les famílies.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la labor docent en Educació Infantil.
- Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l adequadament durant la primera infància.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten els col·legis d'Educació Infantil i els respectius professionals.
- Conèixer models de millora de la qualitat amb aplicacions als centres educatius per a Educació Infantil.

COMPETÈNCIES GENERALS DE L'ASSIGNATURA

- Comprendre que la dinàmica diària en Educació Infantil és canviant en funció de cada xiquet o xiqueta, grup i situació; i tenir capacitat per ser flexible en l'exercici de la funció docent.
- Conèixer els factors que afecten la dimensió pedagògica i organitzativa des de la interacció amb els professionals d'un centre i saber promoure la participació en activitats col·lectives i en el treball cooperatiu amb el propòsit de

contribuir a la millora i innovació del centre.

- Conèixer i valorar experiències innovadores dins l'àmbit de l'Educació Infantil.
- Conèixer i analitzar les polítiques educatives, el desplegament legislatiu i la incidència en les reformes i innovacions educatives sobre Educació Infantil.
- Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants per emetre judicis pedagògics que incloguen una reflexió de qüestions d'índole social, científica o tècnica i ètica sobre la primera etapa d'escolarització.
- Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives en Educació Infantil.
- Dominar les tècniques d'observació i registre.
- Abordar anàlisis de camp a través de metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i audiovisuals.

OBJECTIUS GENERALS DE L'ASSIGNATURA

- Generar, al llarg del curs de l'assignatura, i cada volta amb major rigor i fonament, un coneixement actualitzat i crític sobre el corpus d'investigació relatiu a l'escola infantil.
- Conèixer i analitzar, des de paràmetres coherents amb els discurs teòric, diferents experiències i propostes d'innovació en Educació infantil.
- Dissenyar projectes d'innovació en l'àmbit de l'Educació Infantil.
- Utilitzar tècniques d'observació i recollida de dades.
- Interpretar dades i extraure'n conclusions significatives.
- Reflexionar i valorar, de forma crítica i des d'un raonament explícit, diferents formes i models de teoritzar i investigar en l'àmbit de l'Educació Infantil.
- Adquirir i utilitzar de manera apropiada vocabulari i terminologia pròpies de la disciplina i de les ciències socials en general.
- Buscar, seleccionar i utilitzar fonts documentals i material bibliogràfic propi de la disciplina.
- Adquirir l'hàbit de lectura de suplementos, revistes i literatura especialitzada en Educació Infantil.
- Desenvolupar competències pròpies del treball col·laboratiu.

TEMARI

MÒDUL 1

INNOVACIÓ, REFORMA I CANVI EN ENSENYAMENT

Canviar... per a què? En quin sentit?

Què significa innovar en ensenyament?

L'Educació Infantil com a avantguarda de la innovación

MÒDUL 2

ÉS EL MESTRE UN INVESTIGADOR?

Què té a veure l'ensenyament amb la investigació?

El mestre com a investigador i la investigació-acció

Com generem coneixement sobre el nostre treball: el desenvolupament

Professional

MÒDUL 3

OBSERVAR LES SITUACIONS D'ENSENYAMENT

Identificant situacions i problemes d'investigació

Dissenyant i aplicant instruments d'observació i recollida de dades

Comunicant coneixement

MÒDUL 4

L'ESCOLA INFANTIL COM A ORGANITZACIÓ QUE APRÉN

Què podem aprendre els mestres observant com aprenen els xiquets?

El treball col·laboratiu com a necessitat professional

El creixement de l'escola

BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

- DAHLBERG, G., MOSS, P. y PENCE, A. (2005). *Más allá de la calidad en educación infantil*. Barcelona: Graó.
- ELLIOT, J. (1996). *El cambio educativo desde la investigación-acción*. Madrid: Morata.
- ELLIOT, J. (1997). *La investigación acción en educación*. Madrid: Morata.
- FLICK, U. (2004). *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata
- GAIRIN SALLÁN, J. (2000). Cambio de cultura y organizaciones que aprenden (Versión Electrónica). *Educación*, 27, 31-85. Consultado el 3 de noviembre de 2010 en <http://ddd.uab.cat/pub/educar/0211819Xn27p31.pdf>.
- IMBERNÓN MUÑOZ, F. (Coord.) (2002). *La investigación educativa como herramienta de formación de profesorado*. Barcelona: Graó.
- LATORRE LATORRE, A. (2003). *Investigación-acción: conocer y cambiar la práctica educativa*. Barcelona: Graó.
- MCKERMAN, J. (2001). *Investigación-acción y currículum*. Madrid: Morata.
- PÉREZ FERRA, M. (1999-2000). La escuela como organización que aprende: una tensión entre cultura escolar y las creencias profesionales de los profesores. *Enseñanza*, 17-18, 201-216.
- POSTIC, M. y DE KETELE, J. M. (1992). *Observar las situaciones educativas*. Madrid: Narcea.
- SANCHEZ BLANCO, C. (2005). *Cooperación en educación infantil: dilemas de una investigación-acción*. A Coruña: Universidade da Coruña.
- SANTOS GUERRA, M. A. La escuela que aprende: perspectiva de género en la organización escolar. Disponible en <http://www.educacionenvalores.org/IMG/pdf/santosguerra.pdf>. Consultado el 3 de noviembre de 2010.
- STENHOUSE, L. (1987a). *La investigación como base de la enseñanza*. Madrid: Morata.
- STENHOUSE, L. (1991). El profesor como investigador. En L. Stenhouse, *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Morata.
- ZABALZA, M. A. (2004). *Diarios de clase*. Madrid: Narcea.
- LIEBERMAN, A. y MILLER, L. (2003). *La indagación como base de la formación del profesorado y la mejora de la educación*. Barcelona: Octaedro.

CONEIXEMENTS PREVIS

- Infància, Salut i Alimentació
- Psicologia del Desenvolupament
- Didàctica General
- Organització i Direcció de Centres

METODOLOGIA

- Desenrotllament temàtic dels esquemes que donen cobertura a cada un dels mòduls.
- Resolució i debat entorn de qüestions, pràctiques i problemes que siguin plantejats al llarg de les sessions, tant de forma individual com col·lectiva; per tant, l'assistència és obligatòria.
- Tutories obligades o voluntàries
- Disseny de projectes d'innovació educativa
- Altres activitats
- “Quadern de treball” amb les pràctiques i aportacions personals

AVALUACIÓ

CRITERIS

- Coneixement i comprensió dels conceptes propis de l'assignatura, i també de les relacions entre ells i capacitat per tractar-los de forma precisa de manera oral i per escrit.
- Assistència a classe.
- Realització de pràctiques.
- Capacitat per a argumentar de forma raonada entorn de posicionaments professionals, ètics i epistemològics front a situacions educatives i escolars.
- Capacitat d'expressar-se de forma correcta oralment, i sense faltes d'ortografia per escrit.
- Participació en activitats complementàries generals del centre i en les particulars de l'assignatura.

PROCEDIMENTS

- Entrega puntual de pràctiques individuals i de grup.
- Qualitat de les pràctiques.
- Entrevista amb el grup.
- Participació activa a la classe.
- Exercicis escrits.